

Bekræftelse til Slutning har manglet. Det har bestandigt vist sig i hver Sæstion, at Spørgsmaalet paany er blevet reist, og jeg er overbevist om, at Sagen paa det Trin, den endvidere har at gjøre, fremdeles vil blive en stadig Gjenstand for Opmærksomhed, indtil den ogsaa der finder Samstemning.

I det omdeelte Register til Rigsdagstidenden for anden Samling af denne Sæstion har jeg med Forundring seet, at der staaer opført to Lovforslag, der ere indbragte i dette Thing, angaaende denne Sag. Jeg skal bede det ærede Things Medlemmer om ikke deraf at lade sig forvilde; thi det forholder sig ikke saa; der er kun indbragt eet Lovforslag af det Slags her i Salen, og det er altsaa fuldkommen urigtigt, naar Registeret anmelder, at der er indbragt to. Det andet, der staaer omtalt, blev ikke indbragt, fordi den ærede Forslagsstiller erklærede, at han sluttede sig til det allerede indbragte.

Regjeringen har, som sagt, erkjendt denne Reformers Nødvendighed, og jeg skal tillade mig at gjøre opmærksom paa, at i Mai 1849, i den grundlovgivende Rigsforsamling, gjorde den samme Indenrigsminister, der udtalte sig paa Regjeringens Vegne i November 1848 under en anden Sags Behandling, opmærksom paa denne Sags store Vigtighed. Han sagde: „Vort Fædreland har den Lykke, fremsor-saa mange andre Lande, ikke at have en saa stor Mæsse eiendomsløs Befolkning, ikke disse mange Fabrikarbeidere og Andre, som man i andre Lande finder sig besværede med, som stedse vise sig at være et farligt Element“; han gjorde dernæst opmærksom paa, at Danmark i sin egentlige Landbostand havde et fred- og ordenopretholdende og elskende Element, men føier til, at „vore Landbosforhold have desværre en særegen Brøst.“ Den Afsløsning — af „for-

skjellige Landbosforhold“, som han nævner, og dertilblanding Fæsteforholdet — „som i de foregaaende Decennier lykkeligt er bleven iværksat i mange Stater, er ikke i den rolige Tid bleven gennemført hos os.“ Jeg troer, at det er en Betragtning, der ligefrem maa gjøre sig gjældende, saavel hos Regjeringen som hos Rigsdagen og hos Folket i det Hele, at det er af Vigtighed, at denne Reform bliver gennemført i de rolige Tider; jeg troer, det er Noget, der maa vække enhver Statsborgers Beskrøbelse efter at skaffe den hurtigt og lykkeligt tilendebragt, at ikke urolige Tider skulle komme, hvor det kan blive vanskeligt at holde Reformationen tilbage, og hvor den muligviis kan blive gennemført paa en mindre retfærdig Maade, end det vil kunne skee i de rolige Tider. Forholdet kan, som en æret foregaaende Taler har sagt, ikke bestaae; Sagen lader sig ikke tilbagevise. For ikke at tale om de forskjellige materielle Ulemper, den fører med sig, er det hele Forhold af den Bestaaffenhed med Hensyn til den selvstændige Stilling, hvori en stor Deel af Landets Beboere befinde sig, at den ikke kan vedblive. Det er jo bekjendt nok, at Lovgivningen ligefrem byder og befaler enhver Fæster at vise Lydighed og Ærbødighed mod sit Herkskab, men den juridisk befalede Pligt, at en Mand, fordi han træder i et Contractforhold til en Anden, derfor skal agte og være ærbødig imod denne Mand, er vistnok en Bestemmelse, der fortjener at ophæves snarest muligt. Det bemærkes her i Nærheden af mig, at det hedder „hør ig og lyd ig“; jeg skal dertil anføre, at hør ig og lyd ig skal Hovbonden særligt være, men der er en Lovbestemmelse, som siger, at Fæstebonden skal i alle Anliggender vise Ærbødighed og Agtelse mod sit Herkskab. Det er Noget, der paahviler alle Fæstebønder, hvad enten de gjøre Hoveri eller ikke.